

PROSTO Z RATUSZA

INFORMATOR BURMISTRZA I RADY MIEJSKIEJ W CZŁUCHOWIE

Drodzy Mieszkańcy,

Oddajemy w Państwa ręce kolejny numer biuletynu „Prosto z Ratusza”. Znajdziecie w nim garść informacji na temat najważniejszych działań inwestycyjnych mijającego półrocza. Pomimo obostrzeń udało się zrealizować je wszystkie. W efekcie dzięki dofinansowaniom zewnętrznym możemy cieszyć m.in. z nowych dróg, chodników i parkingów.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz nadchodzącego Nowego Roku składamy najserdeczniejsze życzenia wszelkiej pomyślności, radości i szczęścia. Niech w ten świąteczny czas we wszystkich domach zagości rodzinna atmosfera pełna ciepła, miłości i życzliwości.

Niech nasze serca wypełni otucha i nadzieja na lepsze jutro. A nowy 2022 rok niech będzie wolny od trosk i przyniesie to, co najważniejsze - ZDROWIE!

*Przewodniczący
Rady Miejskiej
Jerzy Górny*

Burmistrz Człuchowa

Ryszard Szybajło

Urząd Miejski w Człuchowie
al. Wojska Polskiego 1, 77-300 Człuchów
tel. 59 83 42 291, fax 59 83 43 272
sekretariat@czluchow.eu
www.czluchow.eu

SIM JUŻ OFICJALNIE W CZŁUCHOWIE

Miasto Człuchów jest już oficjalnie współdziałowcem Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej KZN - Pomorze. Samorząd przystąpił do spółki komunalnej i jest jednym z dziewiętnastu jednostek samorządu terytorialnego, które będą tworzyły nowy podmiot.

W Malborku dnia 28 września 2021 r. reprezentanci jednostek samorządowych podpisali akt notarialny o utworzeniu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Podpisanie umowy otwiera możliwość budowy mieszkań komunalnych w ramach rządowego programu. Inwestycje te w znacznej części mają być finansowane z budżetu państwa. Całość koordynować będą specjalnie do tego celu powołane spółki. Miasto Człuchów właśnie do takiej przystąpiło.

W Człuchowie planuje się budowę bloku na 28 do 32 mieszkań przy al. Lawendowej. Z założenia mają to być lokale czynszowe, niedrogie w utrzymaniu.

KOLEJNY SIĘGACZ WYREMONTOWANY

We wrześniu zakończył się remont kolejnego sięgacza ulicy Leśnej, czyli jednej z odnóg łączących ulicę Leśną z wjazdami do kilku posesji.

W realizację zadania finansowo zaangażowali się sami mieszkańcy, którzy sfinansowali przygotowanie dokumentacji technicznej. Miasto natomiast wykonało prace budowlane.

Droga została utwardzona kostką betonową. Jezdnia ma teraz szerokość 6 metrów. Powstał też nowy chodnik. Inwestycja kosztowała budżet miasta 125 tysięcy złotych.

SKRZETUSKIEGO Z POLSKIEGO ŁADU

Wniosek Gminy Miejskiej Człuchów na dofinansowanie modernizacji ul. Skrzetuskiego otrzymał wsparcie z rządowego programu Polski Ład. Jest to niebagatelna kwota 7 790 000 złotych. Prace drogowe rozpoczną się w przyszłym roku i potrwają do roku 2023.

Inwestycja ma kosztować nieco ponad 8 milionów złotych, oznacza to, że miasto do tak kosztownego zadania dołoży z własnych środków tylko pół miliona.

Ulica Skrzetuskiego to droga osiedlowa położona w północno-wschodniej części miasta, zdaniem władz, ma jednak ważne strategiczne znaczenie ze względu na to, że można nią poprowadzić objazd w razie konieczności wyłączenia z ruchu głównej arterii miasta w tej jego części – al. Wojska Polskiego, leżącej w ciągu drogi krajowej nr 22.

Obecnie ulica Skrzetuskiego utwardzona jest płytami drogowymi. Po remoncie powstanie tam nawierzchnia asfaltowa, a częściowo z kostki betonowej. Płyty zostaną wykorzystane jako tymczasowe utwardzenie innych dróg miejskich, które wciąż są drogami gruntowymi.

Na Skrzetuskiego oprócz nowej nawierzchni powstanie także ścieżka pieszo-rowerowa i zjazdy do posesji. Wykonane zostaną także kanalizacja deszczowa oraz oświetlenie uliczne.

DOFINANSOWANE INWESTYCJE DROGOWE Z FUNDUSZY RZĄDOWYCH

Zadania drogowe to w tym roku największe człuchowskie inwestycje. Ulice: Kościuszki, Raclawicka, Wyszyńskiego, Bema i aleja Lawendowa w Człuchowie zostały wybudowane ze wsparciem programów rządowych. Cztery z nich są już gotowe. Bema zostanie oddana do użytku najpóźniej w kwietniu przyszłego roku. Wszystko łącznie ma kosztować prawie 9 milionów złotych. Niemal 6,7 mln stanowią rządowe dofinansowania. Z własnego budżetu miasto musiało dołożyć nieco ponad 2 miliony.

Aleja Lawendowa

Dotychczas była to droga gruntowa częściowo także utwardzona kruszywem kamiennym. Inwestycja zakładała kompleksową przebudowę tej drogi. Jej nawierzchnia została utwardzona kostką betonową. Powstał także nowy obustronny chodnik oraz ścieżka rowerowa z betonu w kolorze czerwonym. Na jezdni wykonano progi spowalniające. Aleja Lawendowa zyskała również oświetlenie uliczne i kanalizację deszczową, wraz z separatorem wód deszczowych przy ulicy Kamiennej oraz nowe nasadzenia.

Wszystkie prace na tej drodze już się zakończyły, kosztowały niemal 3,7 mln złotych, z czego 3 mln to dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

Aleja Lawendowa przed modernizacją

Aleja Lawendowa po modernizacji

Ulice Kościuszki, Raclawicka i Wyszyńskiego

Przebudowane, połączone ze sobą, ulice Raclawicka, Kościuszki i Wyszyńskiego stanowią trakt o łącznej długości 1,5 kilometra. Dwie pierwsze ulice zostały utwardzone betonem asfaltowym, natomiast Wyszyńskiego oraz przylegające do jezdni chodniki i ścieżki rowerowe – kostką betonową. Wykonano również wyniesione skrzyżowania spowalniające ruch oraz wybudowano kanalizację deszczową i oświetlenie drogowe. Wykonano także nowe nasadzenia drzew i krzewów.

Koszt tego zadania to 3,4 mln zł, z czego 1,7 mln stanowi dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

Ulica Kościuszki przed modernizacją

Ulica Kościuszki po modernizacji

Ulica Raclawicka przed modernizacją

Ulica Raclawicka po modernizacji

Ulica Bema

Zakres prac prowadzonych na ul. Bema obejmuje kompleksową przebudowę drogi. Powstaje tam także kanalizacja deszczowa, a przy okazji przebudowywana jest sieć wodociągowa. Termin zakończenia wszystkich zaplanowanych prac przewidywany jest na kwiecień przyszłego roku.

W sumie w latach 2021 i 2022 inwestycja ta ma kosztować 2 miliony złotych, kwota ta w całości jest dofinansowana z budżetu państwa.

Ulica Bema przed modernizacją

WYSOKIE MIEJSCA CZŁUCHOWA W RANKINGACH

W tym roku Człuchów znów zanotował świetne lokaty w rankingach opracowanych na podstawie obiektywnych danych statystycznych, są to ogólnopolski Ranking Finansowy Samorządu Terytorialnego oraz tworzony po raz pierwszy Ranking Gmin Województwa Pomorskiego.

W rankingu oceniającym finanse samorządu terytorialnego, ogłoszonym w połowie roku 2021, Miasto Człuchów zajęło czternaste miejsce w kraju w kategorii gmin miejskich. Wśród miast w województwie pomorskim lepszy wynik miało tylko Miasto Hel. W grupie 236 miast w Polsce, za 2020 rok, najwyższej oceniono finanse publiczne Podkowy Leśnej. Wśród gmin wiejskich zwyciężyła gmina Chojnice, wśród miejsko-wiejskich – Poddębice, wśród miast na prawach powiatu najwyższej w rankingu uplasował się Poznań, a wśród powiatów – powiat wrocławski.

Ranking Finansowy Samorządu Terytorialnego opracował Instytut Studiów Wschodnich we współpracy z Uniwersytetem Ekonomicznym we Wrocławiu. Badanie było oparte na danych otrzymanych od Regionalnych Izb Obrachunkowych. Wśród branych pod uwagę siedmiu wskaźników oceny kondycji finansowej samorządów znalazły się np. udział dochodów własnych w dochodach ogółem, udział wydatków inwestycyjnych w dochodach ogółem, obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia i pochodne, udział środków europejskich w wydatkach, relacja zobowiązań do ogółu dochodów czy udział podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach bieżących.

Ranking został opracowany za rok 2020, była to jego czwarta edycja.

Natomiast Ranking Gmin Województwa Pomorskiego został opracowany przez Fundację Rozwoju Demokracji Lo-

kalnej z Gdańska na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Gmina Miejska Człuchów zajęła pierwsze miejsce w powiecie człuchowskim – uzyskując tytuł lidera powiatowego, a jednocześnie 18 wśród 119 gmin w całym województwie. Ranking ocenia gminy zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, do jego przygotowania posłużyło 16 wskaźników. Wśród nich m.in. dochody własne budżetu gminy na 1 mieszkań-

ca, wydatki majątkowe inwestycyjne na 1 mieszkańca, wskaźnik zadłużenia budżetu gminy, wydatki bieżące budżetu na administrację publiczną na 1 mieszkańca, ale również wyniki egzaminu ósmoklasisty, saldo migracji na 1 tys. ludności, wydatki budżetu gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego, odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej.

Te i inne wskaźniki odzwierciedlają poziom zrównoważonego rozwoju gmin.

BUDYNEK PRZY FELCZAKA JEST JUŻ PO TERMOMODERNIZACJI

Kamienica u zbiegu ulicy Felczaka i Słowackiego jest kolejną kamienicą w Człuchowie, która została poddana termomodernizacji.

Prace remontowe na wspomnianej wyżej kamienicy objęły docieplenie całego budynku styropianem oraz wymianę elewacji zewnętrznej. Najbardziej zniszczone i nieszczelne okna zastąpiono nowymi, natomiast stary piec węglowy ogrzewający kamienicę został zastąpiony kotłem na gaz ziemny. Dzięki temu poprawi się

efektywność energetyczna tego budynku.

Koszt inwestycji wyniósł prawie 250 tysięcy złotych. Była ona w całości finansowana z budżetu miasta.

ZADANIA Z BUDŻETU OBYWATELSKIEGO 2021 NA FINISZU

Człuchowski Budżet Obywatelski na 2021 r. po raz kolejny ustalono na poziomie 150 tys. zł. Mieszkańcy zgłaszając swoje inicjatywy zgodnie z regulaminem musieli wybrać takie, których koszt nie przekraczał 50 tys. zł. Dzięki temu można było wybrać co najmniej trzy zadania do realizacji.

Spośród jedenastu zgłoszonych przez mieszkańców propozycji, po weryfikacji pod głosowanie poddano dziewięć. Na 12890 uprawnionych, w głosowaniu wzięły udział 1552 osoby.

Człuchowianie wybrali trzy inwestycje, koszt realizacji każdej z nich oszacowany został na kwotę około 50 tysięcy złotych, co wyczerpało kwotę przeznaczoną na tegoroczny budżet obywatelski.

Do budżetu miasta na rok 2021 zostały wpisane trzy zadania najbardziej popularne wśród głosujących mieszkańców miasta: elektryfikacja i monitoring zaplecza terenów sportowo – rekreacyjnych przy ulicy Kamiennej, przygotowanie terenu pod bezpieczne boisko dla dzieci na osiedlu Sikorskiego i plac zabaw z mini siłownią przy Szkole Podstawowej nr 1 przy ulicy Średniej.

Po niezbędnych procedurach, wszyst-

kie trzy zadania zostały zrealizowane. We wrześniu zakończyła się budowa mini-siłowni przy Szkole Podstawowej nr 1 w Człuchowie. Zakupiono urządzenia do ćwiczeń, a także małą infrastrukturę towarzyszącą w postaci ławek i koszy na śmieci. Cały teren został utwardzony przy użyciu bezpiecznej maty trawiastej. Mini-siłownia służy rozwijaniu aktywności uczniów szkoły oraz wszystkich chętnych mieszkańców.

Wykonane w całości zostało również drugie spośród wybranych zadań - elektryfikacja i montaż monitoringu na placu przy człuchowskim torze motocrossowym. Cała instalacja jest już zainstalowana w miejscu docelowym.

Jeszcze w tym roku zakończona zostanie trzecia inwestycja. Przygotowanie placu pod boisko na osiedlu Sikorskiego, stanowiące pierwszy etap większego

zadania, wykonano ze środków budżetu obywatelskiego. Objęło ono prace przygotowawcze, a także roboty rozbiórkowe istniejącej płyty betonowej boiska wraz z ogrodzeniem. Drugi etap prac, tj. budowa nowej nawierzchni poliuretanowej w kolorze ceglastym wraz z oznakowaniem poziomym boiska, a także montaż bramek, piłkochwytywów i siatek ochronnych zostanie sfinansowany ze środków budżetu miasta i Spółdzielni Mieszkaniowej „Pomorzanka” jeszcze w tym roku. Powstające nowe boisko znajduje się w miejscu niezabudowanego placu, tzw. „kortu” usytuowanego za blokiem nr 9.

Budżet obywatelski to niezwykle ważna inicjatywa, dzięki której mieszkańcy mają bezpośredni wpływ na to, jakie inwestycje zostaną do niego zgłoszone, a następnie zrealizowane w mieście.

KLUB Z CZŁUCHOWA MISTRZEM POLSKI PO RAZ KOLEJNY

Człuchowski Auto Moto Klub po raz siódmy z rzędu wywalczył tytuł Motocrossowego Mistrza Polski. Zawodnicy klubu wywalczyli tytuły mistrzowskie również indywidualnie.

Tegoroczne zmagania o tytuł Mistrza Polski rozegrano w pięciu rundach. Niestety żadna z nich nie odbyła się w Człuchowie. Nie przeszkodziło to jednak zawodnikom CzAMK zawalczyć o najwyższe stopnie podium. Oprócz tytułu Klubowego Mistrza Polski seniorów, zawodnicy człuchowskiego klubu wywalczyli również tytuł Wicemistrza Polski juniorów. Indywidualnie zdobyli po 5 tytułów: Mistrza Polski - Anna Stecjuka w klasie MX Kobiety, Aleh Makhnov w klasie 125, Vitalij Makhnov w klasie MX Junior, Szymon Staszkievicz w klasie MX2 oraz w klasie MX Open, oraz wicemistrza Polski - Karolina Jasińska w klasie MX Kobiety, Oskar Jażdżewski w klasie MX 65, Daniel Volovich w klasie MX2 Junior, Vitalij Makhnov w klasie MX2, Maciej Zdunek w klasie MX Masters.

REWITALIZACJA: TAK BYŁO – TAK JEST

Obszar Śródmieścia w Człuchowie obejmuje około 35 ha powierzchni i ponad 3 tysiące mieszkańców. To jeden z kilkunastu obszarów miasta wydzielonych na podstawie delimitacji w ramach tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji. To właśnie ten obszar został podczas konsultacji i analiz społecznych wytypowany jako teren najbardziej na terenie całego miasta potrzebujący interwencji w postaci rewitalizacji.

Realizowany przez Gminę Miejską Człuchów projekt „Rewitalizacja Śródmieścia w Człuchowie” wyszedł naprzeciw potrzebom mieszkańców zakładając przede wszystkim przywrócenie funkcji społeczno-gospodarczych i poprawę jakości przestrzeni publicznych na zdegradowanym obszarze. Wyznacznikiem działań podjętych w ramach tego projektu stała się realizacja wizji obszaru rewitalizacji zawartej w Gminnym Programie Rewitalizacji Śródmieścia, który zakładał, że Śródmieście ma stać się „obszarem dostosowanym do potrzeb miejscowej społeczności lokalnej, skupiającej się wokół pozytywnych zmian przeciwdziałających wykluczeniu z geograficznym ośrodkiem tych zmian w nowopowstałym Centrum Rodzin oraz integrującej się w zagospodarowanych przestrzeniach publicznych”.

Efekty realizacji projektu można dostrzec na wielu płaszczyznach: od społecznej, kulturalnej i edukacyjnej, po infrastrukturalną i przestrzenną. Dzięki kompleksowemu podejściu do wspierania integracji społecznej mieszkańców zdegradowanego obszaru udało się podjąć jednocześnie działania społeczne kształtujące postawy społeczne i włączenie lokalnej społeczności w działania rewitalizacyjne, a także wykonać modernizację i adaptację istniejącej zabudowy oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej.

Ogromne znaczenie ma również dostosowanie infrastruktury do funkcji społecznych, rekreacyjnych, kulturalnych i edukacyjnych.

Istotne znaczenie w realizacji i osiągnięciu celów projektu miał udział partnerów, a mianowicie ośmiu wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowej.

Cele te zostały osiągnięte dzięki realizacji konkretnych zadań, znalazły się wśród nich:

- utworzenie Centrum Rodzin wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku MDK w Człuchowie,
- utworzenie przestrzeni publicznej dla mieszkańców Śródmieścia w Człuchowie wraz z ciągiem pieszo-jezdnym w ul. Szczecińskiej i połączenie z ul. Jacka i Agatki,
- remonty wybranych elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem ich bezpośredniego otoczenia,
- bezpośrednie zagospodarowanie otoczenia budynków Spółdzielni Mieszkaniowej „Pomorzanka”,
- uporządkowanie i zagospodarowanie sześciu podwórek oraz wykonanie nasadzeń przez mieszkańców.

Wartość projektu Rewitalizacja Śródmieścia w Człuchowie to 9 164 350,96 zł, dofinansowanie na poziomie 65% wynosi: 4 572 738,40 zł. Środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego stanowią 55% wartości projektu, a 10% sfinansowane jest z budżetu państwa.

REMONTY W BUDYNKACH KOMUNALNYCH

Prace remontowe budynków komunalnych objęły m.in. połączone ze sobą budynki przy ulicy Traugutta 1 i 3 w Człuchowie. Kosztowały one 900 tysięcy złotych. Dzięki temu zasób mieszkaniowy miasta ma 6 nowo odrestaurowanych mieszkań.

Zakres prac obejmował zarówno roboty zewnętrzne związane z remontem dachu, elewacji budynku, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, a także roboty wewnętrzne związane z instalacjami centralnego ogrzewania, wodno-kanalizacyjnymi i elektrycznymi.

REWITALIZACJA PODWÓREK

Nowe ławki, chodniki, parkingi i strefy wypoczynkowe. Takie nowości pojawiły się na kilku podwórkach komunalnych w Człuchowie.

Wyznaczone do remontu podwórka znajdują się przy ulicy Szczecińskiej 22,

21, 23 i 25, Traugutta 1 i 3 oraz Sobieskiego 8, a także przy bloku u zbiegu ulic Sobieskiego i Szczecińskiej. W ramach prac utwardzono ciągi piesze, drogowe i miejsca parkingowe. Zbudowano także elementy małej architektury w postaci koszy na śmieci, ławek, a także siłowni na

świeżym powietrzu, stojaków na rowery i linek na bieliznę. Są też nowe nasadzenia.

W proces rewitalizacji podwórek zaangażowano samych mieszkańców. Zadanie kosztowało około 1,2 mln złotych. 65% tej kwoty to dofinansowanie unijne.

Rzeczpospolita
Polska

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

OTWARCIE CENTRUM RODZIN

Centrum Rodzin to nowa instytucja na mapie Człuchowa, to w jej murach począwszy od września 2021 r. aż do roku 2023 koncentrować się będzie integracja społeczności lokalnej. To tutaj otrzymują wsparcie rodziny na różnych etapach rozwoju, a wszystko to m.in. w ramach zajęć opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci i młodzieży, organizacji usług opiekuńczych i działalności nowego klubu seniora.

Centrum Rodzin mieści się na najniższej kondygnacji Miejskiego Domu Kultury. Wejście znajduje się po lewej stronie budynku. Zastosowane wewnątrz rozwiązania architektoniczne umożliwiają ko-

rzystanie z obiektu również osobom na wózkach inwalidzkich.

Oferta centrum oparta jest na trzech głównych filarach. Pierwszy to pomoc dla najmłodszych mieszkańców strefy śródmiejskiej, poprzez placówkę wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, która oferuje pomoc w opiece i wychowaniu, w nauce, a także w zagospodarowaniu czasu

wolnego, odbywają się tutaj także lekcje języka obcego i lekcje informatyki.

Kolejnym ogniwem człuchowskiego centrum jest klub seniora, czynny codziennie przez 6 godzin. Jest tam miejsce

dla 15 osób. Zainteresowani mogą skorzystać na miejscu z oferty zajęć ruchowych, warsztatów informatycznych, czy różnego rodzaju kursów i wykładów. Do dyspozycji seniorów jest także psycholog i prawnik.

Trzecim filarem jest oferta pomocy dla rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach. Dla takich osób w ofercie są warsztaty umiejętności rodzicielskich, pomoc asystenta rodziny, a także porady prawne i psychologiczne.

Centrum Rodzin świadczy również usługi pomocowe poza placówką. W tym celu zatrudnieni asystenci pomagają opiekunom osób niesamodzielnych w sprawowaniu codziennej opieki w domach pacjentów. Dzięki temu odciążają osoby sprawujące całodobową opiekę nad chorym dzieckiem lub rodzicem.

KOLEJNY CZŁUCHOWSKI MURAL

Największe atrakcje turystyczne Człuchowa znalazły się na nowym muralu przy promenadzie nad Jeziorem Urzędowym. Został on namalowany na ścianach u zbiegu ulic Szczecińskiej oraz Jacka i Agatki.

Autorką wybranego do realizacji projektu jest Ewelina Wysocka – Pastusiak, a wykonawcami – twórcy graffiti: Michał Gałań z Człuchowa i Łukasz Towalewski z Piły, którzy zaangażowali do malowania niektórych elementów przechodniów zainteresowanych malowidłem.

Mural z założenia miał być grafiką możliwie prostą i łatwą do namalowania nawet przez dzieci. Takie warunki określono w regulaminie konkursu na projekt nowego człuchowskiego muralu na obszarze rewitalizacji Śródmieścia. Projekt zwycięzcy oparty był na figurach geo-

metrycznych. Z nich złożone są miejsca i budowle najbardziej charakterystyczne dla Człuchowa. Jest zamek, plaża, jeziora, Park Luizy czy kemping. Na konkurs wpłynęło 6 prac. Najlepsza została nagrodzona finansowo. Nagroda została wręczona w ratuszu podczas sesji Rady Miejskiej. Pozostali uczestnicy otrzymali dyplomy i upominki.

Powstały u zbiegu ulic Jacka i Agatki oraz Szczecińskiej mural jest już drugim w tej okolicy. Pierwszy namalowany dwa lata wcześniej znajduje się na drugim końcu promenady, przy ulicy Łąkowej.

DNI OTWARTE FUNDUSZY EUROPEJSKICH W CZŁUCHOWIE

„Poznaj, by pokochać! – człuchowski kalejdoskop funduszy europejskich” – to hasło, pod jakim odbywały się tegoroczne Dni Otwarte Funduszy Europejskich w Człuchowie. Dzięki temu wydarzeniu mieszkańcy miasta i regionu, mogli zapoznać się z najnowszymi inwestycjami i inicjatywami zrealizowanymi w Człuchowie przy współudziale środków unijnych.

Wśród nich znalazł się między innymi nowo wyremontowany dworzec kolejowy, budynek Miejskiego Domu Kultury i Centrum Rodzin oraz nowo powstała promenada.

Dni Otwarte Funduszy Europejskich od kilkunastu lat organizowane są z inicjatywy Komisji Europejskiej. Jest to akcja, która od wielu lat odbywa się w krajach, które otrzymują dofinansowania unijne.

Człuchowski kalejdoskop inwestycji unijnych został podzielony na cztery przestrzenie: społeczną, publiczną, komunikacyjną i kulturalną. W pierwszej z nich zaprezentowane zostało nowo uruchomione Centrum Rodzin z siedzibą w budynku Miejskiego Domu Kultury przy ulicy Traugutta 2. W otwarciu placówki uczestniczyło ponad 100 osób.

W ramach przestrzeni komunikacyjnej oficjalnie otwarto obiekt dworca kolejowego. Jedną z jego atrakcji jest znajdująca się wewnątrz budynku Sala Tradycji Kolejnictwa. W czasie dni otwartych odwiedziło ją ponad 150 osób.

Jako przestrzeń kulturalną w tegorocznych DOFE od piątku do niedzieli można było bezpłatnie zwiedzać człuchowski zamek krzyżacki, który wprawdzie został zmodernizowany w poprzedniej perspektywie unijnej, niemniej idealnie wpisywał się w program człuchowskich dni otwartych. Z szansy bezpłatnego zwiedzania skorzystało prawie 700 osób.

W sobotę 18 września odbył się również piknik „Zdrowa zielona sobota”, ze względu na nieprzyjazną aurę zorganizowano go w MDK, choć pierwotnie planowany był na promenadzie nad jeziorem. W ramach tej inicjatywy odbyły się w warsztaty

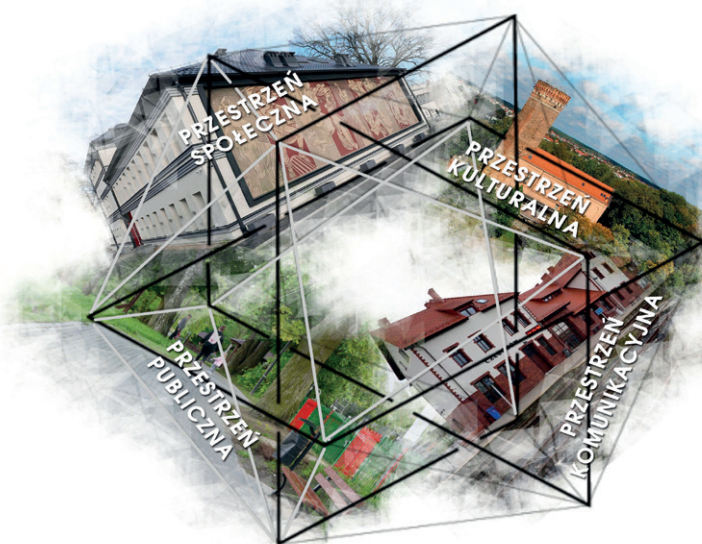
zdrowego żywienia, ćwiczenia relaksacyjne dla seniorów, zumba dla wszystkich, konkursy dla dzieci oraz prezentacja działań Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Rolnictwa ze Słupska zaangażowanego w rewitalizację w Człuchowie. Podczas pikniku czynny był także mobilny punkt spisy, mobilny punkt szczepień oraz punkt informacyjny programu „Czyste powietrze”.

Poznaj, by pokochać!

**człuchowski
kalejdoskop
funduszy
europejskich**

17-19 WRZEŚNIA 2021

WIZYTA STUDYJNA WOJEWÓDZKICH EKSPERTÓW OD REWITALIZACJI

Człuchów był gospodarzem wizyty studyjnej ekspertów zajmujących się odnawianiem przestrzeni miejskich na Pomorzu. Kończący się właśnie projekt „Rewitalizacja Śródmieścia w Człuchowie” stał się modelowym przykładem tego, jak taki proces należy przeprowadzić.

Przedstawiciele kilkunastu gmin z terenu województwa pomorskiego, u których podobne programy są realizowane, czekać będą z doświadczeń Człuchowa. Organizatorem wydarzenia był Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku.

Uczestnikom warsztatów została pokazana nowa miejska instytucja, czyli Centrum Rodzin, które stało się elementem infrastruktury Miejskiego Domu Kultury, wraz ze zmodernizowanym otoczeniem. Goście mieli też możliwość zobaczenia nowej przestrzeni publicznej, wykonanej nad Jeziorem Urzędowym, ale też wszyst-

kiego co za sprawą mieszkańców zmieniło się wokół budynków komunalnych i niektórych wspólnot mieszkaniowych.

Wizyta studyjna to także okazja do wymiany doświadczeń. Miasto Człuchów zamierza kontynuować przedsięwzięcia rewitalizacyjne również w innych częściach miasta. Ich realizacja jest jednak uzależniona od dostępności środków zewnętrznych.

fot. UMWP w Gdańsku

CZYSTE POWIETRZE – PUNKT W NOWYM MIEJSCU

Od 27 września br. gminny punkt konsultacyjno - informacyjny „Czyste powietrze” funkcjonuje na dworcu PKP przy ul. Kraszewskiego 4.

W punkcie mieszkańcy Człuchowa:

- uzyskają informacje o programie „Czyste powietrze” i zasadach składania wniosku o dofinansowanie;
- sprawdzą, czy kwalifikują się do otrzymania dofinansowania;
- uzyskają pomoc w zakresie przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie;
- uzyskają wsparcie przy rozliczeniu przyznanego dofinansowania.

Konsultacje z pracownikiem punktu odbywają się w każdy poniedziałek, w godzinach 8:00 – 18:00. Na spotkanie można umówić się telefonicznie pod nr 791 903 100 lub wysyłając wiadomość na adres: czystepowietrze@czluchow.eu.

„Czyste powietrze” to program, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę starych źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Program skierowany jest do osób fizycznych, które są właścicielami lub współwłaścicielami budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub wydzielonego w takim budynku lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą.

Od 1 stycznia 2022 r. wszyscy, którzy nie mogą uzyskać dofinansowania z programu rządowego „Czyste powietrze” mogą ubiegać się o gminną dotację. Warunkiem uzyskania dofinansowania jest wymiana źródła ciepła na paliwo stałe na: przyłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej, ogrzewanie gazowe, ogrzewanie olejowe lub odnawialne źródła energii.

Do realizacji inwestycji można przystąpić dopiero po podpisaniu umowy z gminą, wydatki poniesione wcześniej nie zo-

staną zrefundowane. Z dotacji nie można skorzystać w przypadku instalacji nowych źródeł ciepła na paliwo stałe. Z regulaminem dofinansowania można zapoznać się na stronie www.czluchow.eu w zakładce „Środowisko”, pod hasłem „Miasto Człuchów bez smogu”.

UWAGA!

Od mieszkańców miasta otrzymujemy informacje o nękających ich telefonach z propozycjami zainstalowania fotowoltaiki i uzyskania na ten cel dofinansowania. Informujemy, że pracownicy gminnego punktu konsultacyjno – informacyjnego Urzędu Miejskiego nie dzwonią do mieszkańców z żadnymi ofertami dotyczącymi instalacji fotowoltaiki i związanym z tym dofinansowaniem.

Jednocześnie ostrzegamy przed oszustami. Apelujemy o ostrożność i dokładne sprawdzanie ofert. Metoda wyłudzenia pieniędzy i danych osobowych „na fotowoltaikę” jest dość częstym procederem.

OBOWIĄZEK ZŁOŻENIA DEKLARACJI O ŹRÓDŁACH CIEPŁA

Przypominamy, że od dnia 1 lipca 2021 r., zgodnie z art. 27g ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków, każdy właściciel lub zarządca budynku lub lokalu ma obowiązek złożyć deklarację o źródłach ciepła wykorzystywanego na potrzeby budynku lub lokalu lub źródłach spalania paliw.

W deklaracji należy podać wszystkie istniejące w budynku źródła ciepła lub spalania paliw, w tym zasilania z sieci ciepłowniczej, źródeł energii elektrycznej łącznie z urządzeniami do podgrzewania wody oraz źródeł spalania paliw o nominalnej mocy cieplnej mniejszej niż 1 MW, nawet jeśli nie są one eksploatowane. Urządzeń, których nie ma wskazanych w deklaracji (np. panele fotowoltaiczne czy klimatyzatory) nie zgłasza się do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

W przypadku mieszkania w budynku wielorodzinnym to zarządca zgłasza wspólne źródło ciepła. Natomiast jeżeli w lokalu jest ono indywidualne takie jak np. kominek, bojler elektryczny lub koza, wówczas deklarację właściciel musi złożyć samodzielnie.

Deklaracje można składać:

- 1) w formie elektronicznej – za pośred-

nictwem systemu teleinformatycznego CEEB na stronie www.zone.gunb.gov.pl korzystając z Profilu Zaufanego lub e-dowodu;

2) w formie papierowej – wypełniony dokument można wysłać listem albo złożyć osobiście w Urzędzie Miejskim w Człuchowie przy al. Wojska Polskiego 1.

Właściciel lub zarządca budynku ma 12 miesięcy na zgłoszenie źródła ciepła, które było kiedykolwiek uruchomione przed 1 lipca br., natomiast jeżeli zostało ono uruchomione po 1 lipca br. deklarację należy złożyć w ciągu 14 dni od dnia pierwszego uruchomienia źródła ciepła. Jednocześnie zwracamy uwagę, że niezłożenie deklaracji w ustawowym terminie jest wykroczeniem zagrożonym karą grzywny.

Celem stworzenia Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków jest poprawa jakości powietrza poprzez likwidację emisji

substancji powodujących smog. CEEB to bardzo ważne narzędzie wspierające wymianę starych kotłów grzewczych, to miejsce, gdzie będą dostępne również informacje na temat wszystkich programów finansowania wymiany pieców.

Wszystkie regulacje dotyczące Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków zostały sformułowane i zdefiniowane w rozdziale 5a ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków.

CAMPING NR 80 PONOWNIE W KRAJOWEJ CZOŁÓWCE

Camping nr 80 nad Jeziorem Rychnowskim w Człuchowie zajął drugie miejsce w kraju w plebiscycie Mister Camping za rok 2021 organizowanym przez Polską Federację Campingu i Caravaningu. To już drugi rok z rzędu, gdy człuchowski camping uplasował się na tej pozycji, a piąty, gdy obiekt sklasyfikowano w ścisłej czołówce konkursu.

W tegorocznym rankingu ocenie poddano ponad 250 podobnych obiektów w całej Polsce. Swoje opinie wyrażali użytkownicy, a wśród nich także anonimowi przedstawiciele federacji, występujący w roli tajemniczego klienta. Pod uwagę brane jest bezpieczeństwo na campingu, w tym zachowanie w momencie reżimu sanitarnego, zadowolenie klientów i ocena całego campingu jako miejsca do odpoczynku.

Człuchowski camping położony nad Jeziorem Rychnowskim ma do dyspozycji czasowiczów w sezonie letnim strzeżoną plażę, park wodny, park linowy, mini golf i dwa place zabaw. Obiekt zajmuje obszar prawie 9 hektarów. W murowanych domkach i pawilonach może przyjąć 100 osób, kolejne kilkadziesiąt stanowisk przeznaczonych jest dla użytkowników kamperów oraz biwakowiczów pod namiotami.

„LABORATORIA PRZYSZŁOŚCI” W „JEDYNCE”

Dzięki środkom pochodzącym z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 Gmina Miejska Człuchów będzie mogła rozwinąć szkolną infrastrukturę w ramach programu „Laboratoria Przyszłości”.

LABORATORIA PRZYSZŁOŚCI

Jest to inicjatywa edukacyjna realizowana przez Ministerstwo Edukacji i Nauki we współpracy z Centrum GovTech w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Jej misją

jest stworzenie nowoczesnej szkoły podstawowej, w której zajęcia będą prowadzone w sposób ciekawy, angażujący uczniów oraz sprzyjający odkrywaniu ich talentów i rozwijaniu zainteresowań.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie, której organem prowadzącym jest Gmina Miejska Człuchów, otrzymała dofinansowanie w wysokości 179 100,00 zł. Za te środki placówka zakupi wyposażenie techniczne potrzebne w kształtowaniu i rozwijaniu umiejętności manualnych i technicznych, umiejętności samodzielnego i krytycznego myślenia, zdolności myślenia matematycznego oraz umiejętności w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii, stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych, jak również pracy zespołowej, dobrej organizacji i dbania o porządek na stanowisku pracy oraz radzenia sobie w życiu codziennym. Będą to m.in. drukarki 3D, laptopy, sprzęt audio-video, stacje lutownicze itp.

KOLEJNY SEZON BADAŃ ARCHEOLOGICZNYCH ZA NAMI

Latem naukowcy z Uniwersytetu Warszawskiego po raz kolejny prowadzili badania archeologiczne przy człuchowskiej warowni.

W przeszłości zamek w Człuchowie był uznawany za drugi po Malborku pod względem wielkości i rangi. Niestety nie zachowały się żadne plany zamku w Człuchowie, a współczesne badania dowodzą, że koncepcja jednego z badaczy znana z przekazów historycznych jest nieprecyzyjna. Dzięki odsłanianiu poszczególnych elementów architektonicznych można podjąć próbę rekonstrukcji wyglądu zamku w przeszłości.

Podczas tegorocznych wykopisk archeolodzy odkryli m.in.: przedmioty codziennego użytku, fragmenty ceramiki, podkówki butów sprzed kilkuset lat. Tegoroczne badania ponownie prowadzone były pod okiem archeologa z UW - Marka Truszkowskiego.

SZANSA NA WSPARCIE DZIECI Z RODZIN PPGR

Ogłoszony przez Ministerstwo Cyfryzacji Program wsparcia dla dzieci z rodzin byłych pracowników PPGR cieszył się dużym zainteresowaniem mieszkańców Człuchowa. Do ratusza wpłynęło 330 wniosków na zakup sprzętu komputerowego.

Wsparcie kierowane jest do uczniów szkół podstawowych i średnich, którzy spełnili dwa warunki: zamieszkują gminę, w której funkcjonowało państwowe przedsiębiorstwo gospodarki rolnej oraz ich krewny w linii prostej (rodzice, dziadkowie, pradiadkowie) lub opiekun prawny pracowali w zlikwidowanym PPGR i zamieszkiwali gminę, w której funkcjonowało PPGR.

Wnioskodawcy mogą otrzymać sprzęt komputerowy o wartości ok. 3,5 tys. zł lub tablet o wartości do 1,5 tys. zł. Mieszkańcy najczęściej wskazywali chęć otrzymania laptopa - 288 wniosków. Mniejszym zainteresowaniem cieszył się komputer stacjonarny - 28 wniosków i tablet - 14.

Do 10 grudnia trwała procedura uzupełniania wniosków o brakujące dokumenty dotyczące potwierdzenia zatrudnienia członka rodziny w PPGR, potwierdzenia stopnia pokrewieństwa w linii prostej z członkiem rodziny pracującym w PPGR, potwierdzenia zamieszkania w Człuchowie oraz potwierdzenie braku korzystania ze sprzętu komputerowego w 2020 i 2021 r. zakupionego ze środków publicznych. Obecnie miasto czeka na decyzje odnośnie przyznania środków.

SALA TRADYCJI KOLEJNICTWA NA DWORCU

Wyremontowany, człuchowski dworzec PKP stał się siedzibą Sali Tradycji Kolejnictwa. Urządzono ją na parterze w pomieszczeniu obok poczekalni. Można tam oglądać urządzenia nastawnicze, pulpity lokomotyw, umundurowanie, a nawet oryginalne oznaczenia zabytkowych parowozów.

Większość eksponatów pochodzi ze zbiorów członków stowarzyszenia i osób prywatnych, część z nich jest przekazana przez PKP Polskie Linie Kolejowe, a część przekazało stowarzyszenie chojnickie. Są również dary od kolejarzy-emerytów, a także od obecnych pracowników kolei.

Salę prowadzi Stowarzyszenie Miłośników Kolei oddział Człuchów. Powstało ono jako oddział Chojnickiego Stowarzyszenia Miłośników Kolei, zgodnie z jego statutem. Dnia 15 września na walnym zebraniu członków stowarzyszenia został wybrany zarząd człuchowskiego oddziału

w osobach Adam Ratyński – dyrektor, Edyta Marek-Lewicka – sekretarz, Dorota Bogdział – skarbnik. Oddział człuchowski liczy coraz więcej członków.

Sala Tradycji Kolejnictwa na człuchowskim dworcu w sezonie zimowym czynna jest w każdą niedzielę w godzinach od 15.00 do 17.00 (w innych porach roku również w soboty). W tygodniu istnieje też możliwość otwarcia wystawy dla grup zorganizowanych i po wcześniejszym umówieniu telefonicznym z dyrektorem człuchowskiego oddziału stowarzyszenia Adamem Ratyńskim pod numerem telefonu 606 419 766. Zwiedzanie jest bezpłatne.

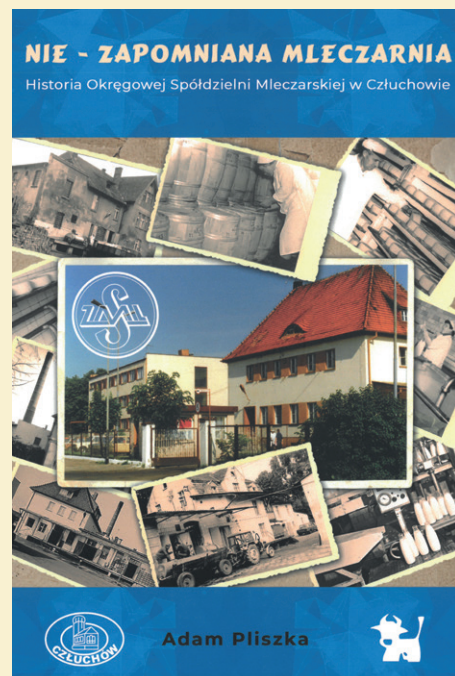

fol. SMK oddz. Człuchów

„NIE-ZAPOMNIANA MLECZARNIA” – NOWA PUBLIKACJA O CZŁUCHOWIE

„Nie-zapomniana mleczarnia. Historia Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Człuchowie” to najnowsza publikacja wydana przez Urząd Miejski w Człuchowie. Książkę autorstwa długoletniego pracownika mleczarni Adama Pliszki można nabyć w kasie Urzędu oraz w sklepiu muzealnym na zamku.

Publikacja przedstawia powojenną historię człuchowskiej mleczarni wraz z podległymi jej jednostkami, m.in. w Przechlewie i Debrznie.

Książka liczy ponad 280 stron w formacie B5+, posiada twardą sztyt – klejoną oprawę. Jest zilustrowana wyjątkowymi zdjęciami wykonanymi przez autora, zawiera w sumie ponad 350 fotografii. Z pewnością jest to lektura przybliżająca najnowszą historię naszej wspólnej małej ojczyzny, przywracająca pamięć o wielu zapomnianych miejscach i ludziach, uświadamiająca czytelnikom, że wszyscy jesteśmy uczestnikami historii tego terenu. Publikacja dotyczy okresu powojennego, tym samym wpisuje się w obchody kolejnej rocznicy powrotu Człuchowa do Polski.

Książka jest już w sprzedaży w cenie 35 zł za egzemplarz.

ROZKŁAD JAZDY AUTOBUSÓW KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ NA TERENIE CZŁUCHOWA

CZŁU	CZŁU	CZŁU	CZŁU	CZŁU	CZŁU	CZŁU	CZŁU	CZŁU				
760/0	758/0	757/0	755/0	754/0	750/0	753/0	752/0	751/0				
D	R	R	R	E	+R	D	D	D				
zw	zw	zw	zw	zw	zw	zw	zw	zw	Odl.	Nr	Przystanek	
16:50	15:05	13:15	12:20	10:18	09:25	08:13	07:13	06:13	1,0	1	P1 - ZAGŁOBY	
16:51	15:06	13:16	12:21	10:19	09:26	08:14	07:14	06:14	0,0	2	P2- PONIATOWSKIEGO	
16:53	15:08	13:18	12:23	10:21	09:28	08:15	07:16	06:15	0,0	o 3	P3 - KOŁŁĄTAJA	p
16:55	15:10	13:20	12:25	10:23	09:30	08:17	07:18	06:17	1,0	4	P4 - ZIELONA	
16:56	15:11	13:21	12:26	10:24	09:31	08:18	07:19	06:18	0,0	5	P5 - CHROBREGO	
16:58	15:13	13:23	12:28	10:26	09:33	08:20	07:21	06:20	0,0	6	P6 - LEŚNA	
17:00	15:15	<		<	<	<	<	<	<	7	P42- JERZEGO Z DĄBROWY	
<		<		<	<	<	<	<	<	8	P6 - LEŚNA	
<	15:16	<	12:31	<	<	<	<	<	<	9	P7-SIENKIEWICZA(CMENTARZ)	
									1,0	10	P6 - LEŚNA	
17:02	15:19	13:24	12:34	10:28	09:34	08:21	07:22	06:21	0,0	11	P9-SIENKIEWICZA	
17:04	15:21	13:26	12:36	10:30	09:35	08:23	07:23	06:22	1,0	12	P10-WOJSKA POLSKIEGO	
17:06	15:23	13:28	12:38	10:32	09:37	08:25	07:25	06:24	0,0	13	P11- SZKOLNA	
									0,0	14	P14-ŚREDNIA(SZKOŁA)	
<	15:26	13:31	<	<	<	<	07:28	<	<	15	P12- KOSZALIŃSKA	
	15:28	13:33	12:39			08:27	07:30		1,0	16	P14-ŚREDNIA(SZKOŁA)	
17:08	15:29	13:34	12:40	10:34	09:39	08:28	07:31	06:26	0,0	17	CZŁUCHÓW P15-DŁUGOSZA	
17:09	15:30	13:35	12:41	10:35	09:40	08:29	07:32	06:27	0,0	18	P16-SZCZECIŃSKA	
17:10	15:31	13:36	12:42	10:36	09:41	08:30	07:33	06:28	1,0	19	P17 - SZCZECIŃSKA	
17:12	15:33	13:38	12:44	10:38	09:43	08:32	07:35	06:30	0,0	20	P18 - RATAJA	
17:13	15:34	13:39	12:45	10:39	09:44	08:33	07:36	06:31	1,0	21	P19 - DĄBROWSKIEGO	
17:14	15:35	13:40	12:46	10:40	09:46	08:34	07:38	06:33	0,0	22	P21 - SZCZECIŃSKA	
17:16	15:37	13:42	12:48	10:42	09:48	08:36	07:40	06:35	1,0	23	CZŁUCHÓW P22 - DWORCOWA	
17:18	15:39	13:44	12:50	10:44	09:50	08:38	07:42	06:37	1,0	24	CZŁUCHÓW P23 - DWORCOWA	
17:20	15:41	13:46	12:52	10:46	09:52	08:40	07:44	06:39	0,0	25	CZŁUCHÓW P24 - KRASZEWSKIEGO	
17:21	15:42	13:47	12:53	10:47	09:53	08:41	07:45	06:40	1,0	26	CZŁUCHÓW P26 - SŁOWACKIEGO	
17:22	15:43	13:49	12:55	10:48	09:54	08:42	07:46	06:41	0,0	27	CZŁUCHÓW P27 - DWORCOWA	
17:24	15:45	13:51	12:57	10:50	09:56	08:44	07:48	06:43	0,0	28	CZŁUCHÓW P28-ZAMKOWA	
17:26	15:47	13:53	12:59	10:52	09:58	08:46	07:50	06:45	1,0	29	CZŁUCHÓW P29 - WOJSKA POLSK.	
							07:52		0,0	30	P11- SZKOLNA	
17:27	15:48	13:54	13:00	10:53	09:59	08:47	07:54	06:46	0,0	31	P30-WOJSKA POLSKIEGO	
17:28	15:49	13:55	13:01	10:54	10:00	08:48	07:55	06:47	1,0	32	P31 - SIENKIEWICZA	
17:30	15:50		13:02				07:56		0,0	33	P32 - LEŚNA	
<	<	<	<	<	<	08:51	<	<	<	34	P42- JERZEGO Z DĄBROWY	
						08:52			0,0	35	P32 - LEŚNA	
<	<	13:58	<	10:57	10:03	<	<	06:50	<	36	P7-SIENKIEWICZA(CMENTARZ)	
		13:59		11:00	10:06			06:53	1,0	37	P32 - LEŚNA	
17:32	15:52	14:01	13:04	11:02	10:08	08:54	07:58	06:55	0,0	38	P33 - CHROBREGO	
17:34	15:54	14:02	13:05	11:03	10:09	08:56	08:00	06:56	1,0	39	P34 - ZIELONA	
17:36	15:55	14:03	13:07	11:04	10:11	08:57	08:01	06:57	0,0	40	P35 - KOŁŁĄTAJA	
17:37	15:56	14:04	13:08	11:05	10:12	08:58	08:02	06:58	0,0	41	P36-PONIATOWSKIEGO	
17:38	15:57	14:05	13:09	11:06	10:13	08:59	08:03	06:59		42	P37-ZAGŁOBY	
28,7	30,0	29,6	28,2	25,0	26,9	29,0	30,0	28,6			Prędkość techniczna	
20,0	20,8	20,4	19,6	17,6	18,8	19,6	20,4	19,6		p	Prędkość komunikacyjna	o

D - kursuje od poniedziałku do piątku oprócz świąt

+ - kursuje w dni wolne od pracy (niedziele i święta)

R - nie kursuje w dniu 1.I w pierwszy dzień Świąt Wielkanocnych oraz w dniach 25 i 26.XII

E - kursuje od poniedziałku do soboty oprócz świąt